

Presteforeningens høringsuttalelse til *Styrket demokrati i Den norske kirke*.

Avgitt av Presteforeningens representantskap 29. august 2008.

Innledning

PF takker for anledningen til å gi en høringsuttalelse til innstillingen *Styrket demokrati i Den norske kirke*, og takker også arbeidsgruppen for arbeidet som er nedlagt på kort tid.

Hovedpunkter i PFs høringsuttalelse

PF går inn for

- Innføring av preferansevalg til menighetsråd og bispedømmeråd/Kirkemøte.
- At nominasjonsprosessen til bispedømmerådene gjøres mer åpen, og at informasjonen om kandidatens profil blir bedre.
- At en prøver ut direkte valg til bispedømmerådene, fortrinnsvis som en kombinasjon av direkte og indirekte valg
- En felles kirkelig valgdag, fortrinnsvis sammenfallende med kommune- og fylkestingsvalget.
- At muligheten for forhåndsstemming styrkes, og at en i forbindelse med minst én gudstjeneste før valget gir anledning til å avgi forhåndsstemme.
- At en utreder behovet for, og evt. ordninger for, en fast preses i bispemøtet ("12. biskop")
- At det bevilges friske midler til forskning på det kirkelige demokratiet, og til administrasjon og opplæring.

PF går imot

- At forholdet mellom bispedømmeråd og Kirkemøtet snus på hodet. Det bør fortsatt være slik at det er valg av bispedømmeråd, og at Kirkemøtet så består av de elleve bispedømmene.
- At bispedømmerådene delegerer ansettelse av prester til et administrasjonsutvalg.
- At prostene skal ansettes av bispedømmerådene uten noen sentralkirkelig medvirkning.

PF etterlyser

- Bedre, og mer konkrete forslag, til hvordan en kombinerte direkte og indirekte valg til bispedømmerådet kan bli så enkelt og gjennomskiktig som mulig.

Prinsipper og premisser

Innledning

PF er glad for at innstillingen tar utgangspunkt i begrepet *demokratisk kultur*. Spørsmålet om kirkedemokrati handler om mer enn tekniske valgordninger; det angår vesentlige spørsmål om hvordan alle døpte kan oppleve seg som fullverdige medlemmer av kirken, hvordan makt og innflytelse fordeles geografisk og mellom ulike nivåer i kirken, og til syvende og sist hva slags organisasjonskultur som skal prege Den norske kirke.

PF slutter seg til arbeidsgruppa når de understreker læren om det allmenne prestedømme som premiss for det kirkelige demokratiet. Dette viser riktignok også det relative ved demokrati-reformer i kirken: Kirken etableres ikke ved valg men ved evangelieforkynnelse og sakramentsforvaltning. Kirken er én, hellig, allmenn og apostolisk forut for enhver demokratisk ordening. Graden av medlemmenes engasjement og tilhørighet bestemmes av kraften i kirkens budskap og fellesskapsformer; og kan verken sikres eller bevises gjennom økt oppslutning ved valg hvert fjerde år. Disse hensynene skal likevel ikke spilles ut mot hverandre: Gode demokratiske ordninger gir rom for opplevelse av eierskap, og mulighet for påvirkning. At kirkelig forvaltning og ledelse er underlagt demokratisk styring (herunder at forvaltningslov og offentlighetslov gjøres gjeldende) sikrer innsyn og kvalitet.

Kirkelig demokrati og endringer i statskirkeordningen

Innstillingen må leses i lys av avtalen om statskirken som ble inngått i Stortinget 10. april i år. PF er glad for avtalen, og mener at den i store trekk balanserer ulike hensyn på en god måte.

Avtalen er i seg selv en demokrati-reform, da myndighet overføres fra staten til valgte kirkelige organer. Spørsmålet om de kirkelige rådenes legitimitet i og utenfor kirken har også vært et viktig tema i statskirke-debatten, og gjort særlig oppslutningen om valgene til et bærende perspektiv i innstillingen.

Større tydelighet uten unødig polarisering

PF er enig i at en bør tilstrebe at nominasjonsprosesser, presentasjon av kandidater og mandatene for de kirkelige rådene bidrar til en tettere sammenheng mellom de reelle kirkelige meningsbrytningene på den ene side, og det som fyller sakskartene i rådene på den annen side. Da blir det antakelig mer interessant å stille til, og stemme ved, valg.

PF slutter seg samtidig til arbeidsgruppas advarsel mot en for sterk politisering – og dermed polarisering – av de valgte organene i kirken. Selv om en overdreven konsensuskultur er uheldig, er det et faktum at rådene har som sin hovedoppgave å bidra til å vekke og nære det kristelige livet i sine virksomhetsområder. I dette står medlemmene sammen om vesentlige oppgaver på tvers av uenighet, og i dette skiller de seg også fra rendyrkede politiske organer. Særlig menighetsrådene har også langt flere ”driftsoppgaver”, og et langt mer beskjedent byråkrati til å følge opp vedtakene, enn det f.eks. et kommunestyre har.

Økt valgdeltakelse

Den lave deltakelsen ved kirkelige valg er problematisk og kan ses både som årsak til, og resultat av, andre uheldige trekk ved det kirkelige demokratiet. Dette gjelder særlig for liten kjennskap til valgene og egen stemmerett, for dårlig informasjon om kandidatenes ståsted og for liten innflytelse og for få ressurser til rådighet for rådene.

PF er enig i at økt valgoppslutning er en viktig målsetting. Samtidig advarer vi mot å la dette hensynet være det eneste bestemmende. Når en i årene fremover skal bli enige om organiseringen av kirken er det viktig at demokratiske ordninger tjener det som er Den norske kirkes egenart og bygger oppunder det engasjementet som medlemmene kjenner for sin kirke.

PF er derfor glad for den nyanserte tonen som preger innstillingen. Rådene i dag mangler ikke legitimitet. Selv om en kan kritisere sider ved valgordningen til bispedømmerråd og Kirkemøte er det gode demokratiske ordninger i Den norske kirke.

En svakhet ved det snevre mandatet og den knappe tidsfristen arbeidsgruppa fikk, er at de foreslåtte tiltakene ikke treffer de dypere årsakene til at det i dag ikke oppleves attraktivt å stille til valg, eller gi sin stemme, ved særlig lokalkirkelig valg. PF mener derfor at innstillingen må følges opp av et arbeid som bl.a. ser nærmere på rådenes mandat og myndighet.

Embete og råd

Generelt

PF er glad for at utvalget legger den etablerte forståelsen av forholdet mellom den ordinerte tjenesten og de leke ("embete og råd") til grunn. Den tydelige understrekningen av at sokneprestens plass i menighetsrådet, og den innvalgte prestens plass i bispedømmerrådet, er uttrykk for dette. PF støtter at representanten(e) for embetet fortsatt har stemmerett i de organene der de sitter, og mener at dette er nødvendig for å sikre den balanse og dynamikk mellom embete og råd som særpreger Den norske kirke, jfr. *Embete & råd*, Kirkerådet 1986.

Det er dette som er bakgrunn og begrunnelse for den ordinerte tjenestes plass i rådene – ikke det i og for seg rettmessige hensynet til ansattes medbestemmelse (jfr. innstillingens pkt. 3.3.6: "Kirken er en arbeidsplass på like linje med andre arbeidsplasser i samfunnet og er underlagt de samme lover og regler. En velfungerende medbestemmelse i arbeidslivet er et kjennetegn på et godt fungerende demokrati. Det er derfor viktig for de kirkelige organers demokratiske legitimitet at medbestemmelse praktiseres etter de samme regler som gjelder ellers i samfunnet.").

Embetets rolle i Den norske kirke kan synes å stå i strid med demokratiske prinsipper. PF vil imidlertid hevde at forholdet er langt mer sammensatt:

For det første har prester i Den norske kirke, gjennom sin utdanning og sin tjeneste for kirkemedlemmene, vært sterkt medvirkende til å skape en åpen og inkluderende folkekirke. Dette er en viktig side ved utviklingen av god demokratisk kultur, da denne forutsetter at medlemmer opplever tilhørighet til kirken, og ønsker å bruke sin stemmerett der.

For det andre må det påpekes at prestatjenesten ikke er løsrevet fra demokratiske prosesser i kirken. Prestetjenesten er, på den ene side, uavhengig og har sin lojalitet til ordinasjonsforpliktelsen. På den annen side er ordinandene utvalgt og utpekt av menigheten; noe som bl.a. kommer til uttrykk ved den store oppslutningen ved ordinasjonsgudstjenestene i Den norske kirke. Sett fra denne siden er også den ordinerte tjeneste faktisk et element i det kirkelige demokratiet, ved at folket velger medarbeidere som har som særskilt oppgave å ivareta vesentlige sider ved trossamfunnets identitet. Samtidig bidrar samordningen mellom embete og råd på ulike nivåer til en nødvendig maktfordeling i en organisasjon som ellers lett kunne bli for ensrettet. Også dette er vesentlig for utviklingen av den demokratiske kulturen i kirken.

Antall leke representanter

Innstillingen går inn for at antallet leke representanter i bispedømmerådene økes, bl.a. for å sikre muligheten for større bredde og bedre representativitet i rådene.

PF har forståelse for sistnevnte hensyn. Samtidig vil vi bemerke at den økningen innstillingen går inn for virker for stor. Ikke minst vil et Kirkemøte med 125 representanter være uoversiktlig og dyrt, gitt dagens møtefrekvens og byråkratiske ressurser. En økning av leke representanter fra 4 til 5-7 i bispedømmerådene hadde bedre ivare tatt den dynamikken som ligger i at kirken styres i et samarbeid mellom embete og råd. En fremtidig demokratisk ordning for Den norske kirke må ikke føre til en marginalisering av den teologiske kompetanse i rådene.

Valgordning til menighetsråd

Utvalget foreslår ikke endringer i valgordningen til menighetsråd. Dette begrunnes med høringsmaterialet etter Bakkevig I og Gjønnnes, der et flertall ikke ønsker store endringer her. PF har forståelse for dette. Likevel vil vi foreslå at en innfører en ordning med preferansevalg til menighetsrådsvalgene, av følgende grunner:

- En slik endring er så liten i forhold til dagens ordning at den neppe vil oppleves dramatisk.
- Dagens ordning fører noen ganger til at enkelte kandidater opplever mange strykninger. Dette kan være ubehagelig, og gjør at noen kan kvie seg for å stille til valg.
- Preferansevalg gir like fullt velgerne stor innvirkning på hvem som prioriteres. Ordningen sikrer også at ikke mindre grupper velgere kan "kuppe" en bestemt sammensetning.
- Det er en fordel om valgordningene til menighetsråd og bispedømmeråd er så like som mulig.

PF er enig i at det er behov for tiltak som kan bedre oppslutningen omkring valgene til menighetsråd. Vi vil imidlertid gjenta at den dårlige oppslutningen i dag må ses som et symptom på at menighetsrådene har for liten, og uklar, myndighet.

PF mener at en særlig bør se nærmere på forholdet mellom hhv. fellesrådets og menighetsrådets myndighetsområder. Vi erfarer at det ansvaret som i dag er gitt til fellesrådet ofte gjør det frustrerende å sitte i menighetsrådet. PF går imot direkte valg til fellesrådene; en slik endring vil etter vår mening ytterligere svekke menighetsrådene som de strategiske nøkkelorganene i Den norske kirke. Det må klargjøres at menighetsrådets representant i fellesrådet representerer, og står til ansvar for, sitt menighetsråd.

Valg til bispedømmeråd og Kirkemøte

Arbeidsgruppen kommer med tre forslag til endringer i valgordningen til bispedømmeråd og Kirkemøte:

- Etablering av reelle valgalternativer og innføring av preferansevalg.
- At valget primært skal være til Kirkemøtet, med bispedømmerådene som valgkretser.
- Økt bruk av direkte valg.

Etablering av reelle valgalternativer/preferansevalg

PF er enig i at nominasjonsprosessen til bispedømmeråd og Kirkemøte i dag er for lukket. Det må bli mer gjennomsiktlige ordninger for hvordan nominasjonskomiteen utpekes og hvilke

retningslinjer denne arbeider under. PF støtter også forslaget om at nominasjonskomiteens liste kan suppleres etter nærmere fastsatte regler.

PF gir sin tilslutning til bedre informasjon om kandidatenes posisjoner og visjoner. Vi ser riktignok faren for at dette på sikt kan lede til etableringen av kirkelige partier/fastere kirkepolitiske grupperinger. PF mener likevel at dette er noe en må risikere for å sikre større gjennomsiktighet ved valgene, og dermed bedre representativitet i rådene.

PF gir sin tilslutning til at en innfører en ordning med preferansevalg. Så vidt vi kan se vil en slik ordning være mindre polariserende enn f.eks. et listevalg. Samtidig sikrer det, særlig i kombinasjon med god informasjon om kandidatene, mulighet for at velgerne får reelle alternativer. Ordningen hindrer også at en relativt liten gruppe kan få uforholdsmessig stor innflytelse ved å samordne sin stemmegivning.

PF støtter at en oppmykning av soknegrensene når det gjelder valgbarhet/stemmerett utredes.

Valg til Kirkemøtet, med bispedømmene som valgkretser

PF er svært glad for innstillingens vektlegging av at det fortsatt skal være en organisatorisk sammenheng mellom bispedømmeråd og Kirkemøte. De forslag som tidligere har vært lansert om at valgene til disse to organene skulle være separate ser nå ut til å være lagt til side. PF mener at innstillingens forslag styrker Den norske kirke ved å gi den et sterkt sentralt ledd, ved å sørge for at vedtakene som gjøres i Kirkemøtet har god forankring i, og følges opp av, kirkens lokale og regionale ledd.

Det er en rekke elementer i arbeidsgruppens forslag som er uproblematisk for PF, slik som f.eks. en viss økning av antall medlemmer av bispedømmerådene i forhold til befolkningsgrunnlaget. Vi er også enige i at en bør gå bort fra ordningen med fem medlemmer til Kirkemøtet valgt på fritt grunnlag.

PF går imot arbeidsgruppens forslag om å gjøre valget til Kirkemøtet til det primære, og at bispedømmerådene dermed nærmest "utgår" av Kirkemøtet. Vi stiller oss undrende til at et slikt forslag, som bryter med det som til nå har vært ordningen i Den norske kirke, kan presenteres uten videre begrunnelse eller drøfting. Et slikt forslag bryter med tanken om at den synodale struktur beveger seg fra soknenivå via et regionalt nivå til et landsdekkende nivå.

Den eneste begrunnelsen arbeidsgruppen gir er at et slikt valg vil få mer oppmerksomhet. Vi stiller oss imidlertid tvilende til om dette stemmer, og på hvilke premisser en slik oppmerksomhet vil bli gitt. Erfaringsmessig er f.eks. riksdekkende medier mest interessert i kirkestoff som har preg av konflikt. Vi tviler på at kirkelige valg, det være seg regionale eller nasjonale, vil få den brede oppmerksomhet som blir stortings- og kommunevalgene til del, men at det stort sett vil bli oppslag om de få sakene som media interesserer seg for. Dermed risikerer en at valgdekningen blir svært skjev.

PF er opptatt av at Den norske kirke ikke må "falle fra hverandre" i like mange deler som det finnes bispedømmeråd, prostier, kommuner eller sokn. Medlemmene må merke at de tilhører samme kirke uansett hvor i landet de bor, det er behov for en viss strategisk samordning på landsplan, det ville vært en fordel med en sentralt samordnet arbeidsgiverpolitikk mv. Av denne grunn har vi sans for å gi tyngde til valget på Kirkemøtet, og at en går grundig gjennom valgordninger og myndighetsområde til Kirkerådet.

Vi tror imidlertid at å snu om på forbindelseslinjen mellom Kirkemøtet og bispedømmerådene heller svekker enn styrker en enhetlig folkekirke i Norge. En styrke ved dagens ordning er, slik innstillingen også medgir, at Kirkemøtets medlemmer er forpliktet på, og kjenner godt til,

utfordringene for kirken lokalt og regionalt når de samles til Kirkemøtet; og at de dermed også motsatt er forpliktet på, og kan følge opp, de vedtakene som gjøres i Kirkemøtet. All den stund Den norske kirke ikke har, og neppe får, folkevalgte som er ansatt på heltid; og det heller ikke bør eller kan bygges opp et stort byråkrati omkring de folkevalgte organene, er en slik sammenheng avgjørende.

Dersom delegatene primært skal være valgt til Kirkemøtet, og bare sekundært er valgt som til et bispedømmeråd, risikerer en at denne forbindelsen svekkes. Særlig ved direkte valg frykter PF at vi kan få delegater som kjenner seg forpliktet på å slåss for enkeltsaker, og som svarer i forhold til sine velgergrupper, men ikke tar et ansvar for helheten eller føler seg forpliktet i forhold til arbeidet på bispedømme- og soknenivå.

En ordning med Kirkemøtet som det primære representerer en sentraliserende tendens i kirkeordningen som PF ikke ønsker. PF frykter også at modellen svekker bispedømmets i Den norske kirke.

Forslaget om å endre relasjonen mellom Kirkemøte og bispedømmeråd bidrar videre til å forkludre hele debatten om bruk av direkte eller indirekte valg i Den norske kirke:

Økt bruk av direkte valg

PF slutter seg til de innledende avveiningene som gjøres i innstillingen vedrørende indirekte og direkte valg. Som tidligere nevnt må det gjøres en avveining mellom soknets innflytelse og det enkelte dømte medlems innflytelse. En kan kanskje si at denne spenningen avspeiler at Den norske kirkes demokrati har ”trekk både fra organisasjonsdemokrati” (som tilsier styrking av soknet) og ”demokratiet i en strengere, statlig forstand” (som tilsier styrking av enkeltmedlemmet).

For PF er det viktig å styrke soknets plass som grunnenhet i Den norske kirke. Til tross for at dette har vært den rådende retorikken i lang tid, har så vel Kirkeloven av 1996 som tjenesteordningene av 2004 på mange måter bidratt til det motsatte. Muligheten til å velge representanter til bispedømmeråd og Kirkemøte er en viktig oppgave som er med å gi menighetsrådene tyngde og innflytelse.

Når menighetsrådene velger bispedømmeråd og Kirkemøte, tydeliggjøres det at de som blir valgt til disse organene står ansvarlige overfor menighetsrådene, og ikke f.eks. ulike kirkepolitiske grupperinger.

Samtidig ser PF at det er gode grunner til at det enkelte medlem ønsker direkte innflytelse over viktige avgjørelser som skal tas i kirken. Til tross for at en indirekte valgordning kan begrunnes godt teologisk, er det naturlig å spørre seg om den fungerer slik teologien sier at det skal. En kan ikke lukke øynene for at menighetsrådenes stemmegivning forblir skjult for de fleste vanlige kirkemedlemmer, og ordningen dermed fratrar mange alminnelige kirkemedlemmer følelsen av at de har noe de skulle ha sagt i Den norske kirke. Indirekte valg kan også styrke et inntrykk av at det er de aktivt engasjerte som er de ”egentlige” medlemmene av kirken.

På bakgrunn av dette vil PF etter en helhetsvurdering gå inn for økt bruk av direkte valg til bispedømmerådene. Dette er under den forutsetning at valget primært er til nytt bispedømmeråd, som så utgjør Kirkemøtet sammen med de øvrige bispedømmerådene.

Vi antar at den skisserte kombinertløsningen med både direkte og indirekte valg er den som best ivaretar de ulike hensynene. På den annen side kan dette bli en komplisert ordning, og bekrefte inntrykket av at kirkelige valg ikke er helt gjennomsluktige. *Hvordan* en slik kombinert løsning kan fungere bør derfor utredes nærmere.

Ved indirekte valg mener PF at det er det sittende menighetsrådet som bør avgi stemme. PF stiller seg spørrende til at menighetsrådene ved indirekte valg må avgi én samlet stemme. Det er vanskelig å se at dette styrker demokratiet.

Bispeembetets medvirkning – en tolvte biskop

Arbeidsgruppen foreslår at funksjonen som Bispemøtets preses gjøres til et tolvte bispeembete. Dagens ordning innebærer et stort arbeidspress for preses, og gjør det krevende å fylle rollene som både biskop i bispedømmet og preses for Bispemøtet.

PF har forståelse for dette. Vi antar at en slik ordning også vil kunne være med å styrke enheten i Den norske kirke, og støtter at forslaget utredes.

En utredning bør også inkludere en vurdering av hvordan tilsynet for spesialprestene best kan ivaretas.

Andre tiltak

Innstillingen inneholder en rekke andre forslag som skal bidra til økt oppslutning om de kirkelige valgene. PF slutter seg til de fleste av disse, og til den argumentasjonen som ligger bak.

Felles kirkelig valgdag/ Kommunevalg dagen

Det er mange gode grunner til at kirkelige valg arrangeres i tidsmessig og geografisk nærhet til stortings- eller kommunevalgene.

PF ser at det er problematiske sider ved en sammenblanding av disse to valgene. Mange som i dag finner statskirkeordningen uheldig vil tolke en samlokalisering som en videreføring og styrking av dagens relasjon mellom kirke og stat. Som nevnt i innstillingen risikerer en også at det kan bli vanskelig å få oppmerksomhet om de kirkelige valgene, og at andre agendaer enn de kirkelige blir førende i valget.

På den annen side kan sistnevnte argument snus: Ved å legge de kirkelige valg tettere opp til kommunevalget oppnår en kanskje at de kirkelige valgene ikke bare handler om "kirke-interne" spørsmål, men at lokalmenighet, bispedømme og Den norske kirke sentralt må forholde seg åpent til, og vise engasjement i forhold til, en større bredde av saker. Ved å legge valget sammen med de øvrige valgene sender en også et signal til alle medlemmer om at en fristilt kirke ikke trenger å gå i retning av en "foreningskirke", men at Den norske kirke fortsatt vil være offentlig og åpen.

I tillegg er det et faktum at de soknene der de kirkelige valgene har vært lagt samtidig med, og på samme sted som, de offentlige valgene, har hatt klart størst økning i oppslutning.

PF støtter derfor at det kirkelige valget legges til samme dag som kommune- og fylkestingsvalget. Vi støtter også at det blir en viss samlokalisering, men at en her både må ta hensyn til ikke-medlemmer og til at det kirkelige valget ikke er identisk med kommunevalget.

PF vil bemerke at selv om valg på samme dag, og på samme sted, har vist seg å ha størst effekt på oppslutningen, kan en diskutere hvor gode resultatene egentlig er. At ikke flere enn 10 – 20 % avgir stemme ved kirkelige valg når forholdene er lagt så godt til rette er kanskje med å vise noe av det relative ved oppslutningsprosenten, samtidig som det viser behovet for mer forskning.

Stemmerett i annet sokn enn bostedssoknet

Spørsmålet om ”oppmykning” av soknegrensene er allerede aktualisert i Den norske kirke, bl.a. i forbindelse med nye menighetsformer og indirekte gjennom de nye tjenesteordningene. PF mener at evt. lettere adgang til å oppnå stemmerett og valgbarhet i annet sokn enn der man er bosatt må ses i sammenheng med dette.

PF ser behovet for større fleksibilitet, særlig i byer og bymessige områder. Samtidig vil vi fortsatt advare mot en utvikling der soknet som (også) en geografisk størrelse svekkes.

Informasjon/presentasjon

PF gir full tilslutning til at informasjonsarbeidet både om valget og om kandidatene, må styrkes lokalt. Dette vil særlig gjelde valget til bispedømmeråd, som vanligvis vil ha et noe mer politisk preg enn valgene til et gjennomsnittlig menighetsråd.

PF ser behovet for noe større tydelighet også ved presentasjon av kandidater til menighetsråd, men vil samtidig fremholde at dette mange steder kan gjøre det vanskeligere å finne kandidater. Det må være mulig å stille til et menighetsrådsvalg fordi en vil ”gjøre en innsats” i eget sokn, uten samtidig å måtte ta stilling til, og uttale seg om, en rekke kirkepolitiske saker.

Et bedret informasjonsarbeid i forbindelse med de lokale valgene vil også være en stor utfordring for sokn med små ressurser. En må avklare hvordan kandidatene skal presenteres. Det blir viktig med rådgiverressurser både på bispedømme- og kirkerådsnivå.

Senket stemmerettsalder

PF har forståelse for argumentene for å senke stemmerettsalderen, selv om vi ikke kan se at aldersgrensen for den religiøse myndighetsalder i seg selv er et argument for en slik endring. Et slikt forslag må imidlertid utredes nærmere. PF antar at en evt. tilsvarende endring i kommune- fylkestingsvalgene vil ha betydning for hvilke regler som gis for de kirkelige valgene, ikke minst dersom disse valgene samlokaliseres.

PF går imot at valgbarhetsalderen senkes. En må forutsette at personer som innehar verv som innebærer arbeidsgiveransvar har nådd myndighetsalder.

Ungdom

PF stiller seg bak innstillingens forslag om å videreføre Ungdommens Kirkemøte, men etterlyser mer forskning på dette feltet. Det er et trekk ved Den norske kirke at en bygger opp egne ungdomsstrukturer lokalt, regionalt og nasjonalt, og at disse har som mål å rekruttere inn i de ”ordinære” strukturene. Vi er usikre på hvordan denne strategien egentlig fungerer.

Tiltak for å gjøre det mer attraktivt å påta seg kirkelige verv

PF støtter at det blir bedre arbeidsvilkår og bedre kompensasjonsordninger for medlemmer av de kirkelige rådene. For prestene og øvrige ansatte i rådene vil det f.eks. være en stor fordel om flere menighetsrådsmøter kan legges til dagtid. Så lenge møtene stort sett finner sted om kvelden bidrar de ytterligere til presters ubekvemme arbeidstid, samtidig som de gjør det vanskelig å prioritere *utadrettet* virksomhet som bare kan finne sted på kveldstid.

Valgperiodens lengde

PF er enig i at en bør avvente evalueringene av de pågående forsøkene med å velge halve menighetsrådet hvert andre år. Samlokaliseringen med kommunevalgene tilsier at en

fastholder fireårsperioder etter dagens ordning. Det blir i så fall en utfordring å gjøre det mer interessant å sitte i menighetsrådene, og å bedre arbeidsvilkårene for rådene.

Skolering av rådsmedlemmer og skolering i forbindelse med valg

PF er enig i at opplæringen av rådsmedlemmer og skolering i forbindelse med valg, må styrkes. Vi tar ikke stilling til enkeltheter i dette, eller til de oppgitte beløpene.

Administrativ kapasitet

PF har forståelse for at den administrative kapasiteten i forbindelse med valgavviklingen må økes. Vi advarer samtidig mot at en enda en gang tilfører (betydelig) flere ressurser til kirkens administrasjon enn til kirkens kjernevirksomhet.

Fra råd til styre

PF ønsker ikke å overdrive forskjellen på Den norske kirke som organisasjon og øvrige organisasjoner i samfunnet. Kirken har de samme plikter både som arbeidsgiver og i forhold til en lange rekke lover og regler.

Samtidig mener vi det er et uheldig signal å ukritisk importere terminologi fra offentlig og privat sektor. Den norske kirke bør også dyrke sin egenart. I tillegg er det særlig for menighetsrådenes del et spørsmål om de egentlig ligner så veldig på et styre.

Ansettelse/utnevning av prester, biskoper og proster

PF går sterkt imot at presteansettelser delegeres fra bispedømmerådene til egne administrasjonsutvalg. Selv om en slik ordning tilsynelatende gir mer innflytelse for de ansatte og tillitsvalgte, mener PF at det er en rekke uheldige sider ved den foreslåtte omleggingen.

I realiteten styrker administrasjonsutvalgene byråkratiet på bekostning av demokratiet. De folkevalgtes viktigste mulighet for styringsinnflytelse er ansettelser og budsjettarbeid.

Det er vanskeligere å få innsyn i ansettelsessakene, og det er tungvint og uheldig å legge ansettelsesmyndighet til et organ som må gjøre sine vedtak med forbehold om biskopens tilslutning.

En ansettelse av prest har mange ulike aspekter som skal ivaretas av hensyn til helheten i kirken. Her veies den lokale menighets behov og ønsker opp mot strategiske beslutninger i bispedømmet og for kirken som sådan. I tillegg er både prestene og menighetene tjent med at kirken utgjør et så variert og velfungerende arbeidsmarked som mulig. Å snevre inn ansettelsen til et administrasjonsutvalg vil bidra til at helheten blir borte og gi rom for en utvikling der de mer spesifikke interesser lokalt vil spille en enda større rolle enn i dag. Over tid frykter vi at dette vil føre til at kirkens helhet blir fragmentert.

PF mener at prostene, om deres ansettelsesforhold overføres til en fristilt kirke, bør ansettes av et sentralkirkelig organ. I det minste bør et sentralkirkelig organ ha uttalerett ved presteansettelser, for å sikre en helhetlig utvikling av "mellomledernivået" i kirken.

PF er enig i at valgordningen for biskoper må bli mer oversiktlig og entydig. PF støtter at innstillingens forslag gjøres til en prøveordning. Vi viser for øvrig til vår høringsuttalelse til nye valgordninger for biskoper.

Forskning

PF stiller seg bak ønsket om mer forskning på kirkelige valg. Inntil nå har dette vært et forsømt felt, og en sitter derfor med for lite kunnskap om det kirkelige demokratiet. Slik forskning vil også være av stor nytte for kirkelig strategiarbeid i det hele.

Økonomi

PF er enig i innstillingens understrekning av behovet for tilførsel av betydelige økonomiske ressurser dersom en skal lykkes med økt valgoppslutning spesielt og en styrket demokratisk kultur i Den norske kirke generelt. På bakgrunn av våre merknader over må det understrekes at økonomien til valgavvikling må komme som "friske midler". Det er avgjørende at bedrede demokratiske ordninger i kirken ikke går på bekostning av kirkens kjernevirksomhet.